

ZAAKNUMMER 1805407
STELLER J. Bockma en J.Arjaans
TELEFOON

DATUM 20 augustus 2020
AAN Bestuurlijk overleg Madivosa
BIJLAGEN

ONDERWERP 4. Evaluatie Pilot Uitstroom Bijzondere Doelgroepen

DOSSIERHOUDERS Wonen
Marjon van der Ven
Erik Struijlaart
Caroline van de Pol

STRATEGISCHE AGENDA Maatschappelijke opvang, beschermd wonen en verwarde personen

Madivosa
K. al Mobayed
Rabella Wiersma-de Faria

AMBTELIJKE OPDRACHTGEVER R. Jansen

Advies:

U wordt voorgesteld om:

- Kennis te nemen van de evaluatie van de regionale pilot uitstroom bijzondere doelgroepen en aanbevelingen en de voorlopige conceptsamenwerkingsovereenkomst.
- Akkoord te gaan met dat de definitieve concept samenwerkingsovereenkomst in het Madivosa van november geagendeerd wordt.
- Voor te nemen om vanaf 2021 de regionale samenwerking in het kader van de pilot uitstroom bijzondere doelgroepen om te zetten in een structurele samenwerking.
- Kennis te nemen van het plan van aanpak dakloosheid in het Madivosa van oktober.
- Kennis te nemen van het voornemen om de kosten voor implementatie voor te financieren vanuit de decentralisatie-uitkering MOBW.

Toelichting:

Aanleiding en achtergrond

In juli 2018 is de regionale pilot uitstroom bijzondere doelgroepen van start gegaan om de uitstroom vanuit de intramurale voorzieningen te bevorderen. De pilot is een samenwerking tussen de Westfriesse gemeenten, woningcorporaties, GGD Hollands Noorden en zorgaanbieders voor Maatschappelijke Opvang (MO), Beschermd Wonen (BW) en Jeugdzorg. De pilot richt zich op cliënten die intramuraal wonen in de MO, BW en Jeugd (waaronder ook Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV)). De cliënten zijn uitstroomklaar en kunnen niet op eigen kracht of op basis van urgentie of een andere regeling uitstromen.

De uitstroom vanuit de intramurale voorzieningen wordt gecoördineerd door de Brede Centrale Toegang voor MO (GGD Hollands Noorden). Voor de uitvoering van de pilot is een samenwerkingsovereenkomst tussen de betrokken partijen opgesteld. In de overeenkomst staat opgenomen dat woningcorporaties op jaarbasis honderd woningen voor de doelgroepen beschikbaar stellen naar rato van inwonertal van de gemeente(n) waar de woningcorporatie actief in is. De pilot wordt begeleid/gemonitord door een (niet-bestuurlijke) stuurgroep met daarin afgevaardigden van gemeenten vanuit wonen en zorg, zorgaanbieders en woningcorporaties.

Op 31 december 2020 loopt de pilot af. In de samenwerkingsovereenkomst staat opgenomen dat een halfjaar vóór het einde van de pilot wordt besloten of de pilot en onder welke voorwaarden wordt voortgezet. In maart 2020 is daarom aan onderzoeks-/adviesbureau DSP – groep Amsterdam (verder in de tekst afgekort als DSP) gevraagd om de pilot inclusief samenwerkingsovereenkomst te evalueren. In verband met extra werkdruk vanwege de coronacrisis en het zomerreces komen de evaluatie en de nieuwe samenwerkingsovereenkomst iets later in het Madivosa dan staat opgenomen in de samenwerkingsovereenkomst.

Werkwijze en afstemming

Voor de evaluatie van de pilot heeft DSP interviews gehouden met vertegenwoordigers (ambtelijk en bestuurlijk) van de gemeenten Hoorn en Medemblik, de uitstroomcoördinator van de pilot, vertegenwoordigers van betrokken corporaties en vertegenwoordigers van betrokken zorgaanbieders. Ook zijn er interviews met uitgestroomde cliënten geweest. Daarnaast heeft er een documentenstudie plaatsgevonden. De evaluatie is ter bespreking voorgelegd aan de begeleidingscommissie (bestaande uit afgevaardigden van de stuurgroep pilot uitstroom) en vervolgens is een aangepaste versie voorgelegd aan de hele stuurgroep. De evaluatie is regionaal gedeeld met de ambtenaren wonen en zorg (waaronder ook de lokale gebiedsteams). Ambtelijk is gevraagd om de evaluatie te delen met de bestuurders.

De huidige samenwerkingsovereenkomst is op basis van de evaluatie aangepast. Door het zomerreces heeft nog geen optimale afstemming plaatsgevonden over de nieuwe samenwerkingsovereenkomst met de samenwerkingspartners. Op onderdelen kunnen er nog kleine wijzigingen in de overeenkomst plaatsvinden. In het Madivosa van november ligt de definitieve conceptsamenwerkingsovereenkomst voor. Agendering van de nieuwe overeenkomst in het Madivosa van oktober is niet haalbaar in verband met de aanlevertermijn (aanlevering op 7 september 2020).

Bevindingen DSP

De belangrijkste bevindingen uit de evaluatie van DSP zijn dat:

1. Er is veel draagvlak onder alle partijen voor de werkwijze van de pilot.
2. De afgesproken target van honderd woningen per jaar voor deze doelgroepen niet wordt gehaald.
3. Het aantal aanmeldingen van uitstroomklare cliënten lager ligt dan honderd.
4. Er geen perverse financiële prikkels voor zorgaanbieders zijn om cliënten niet als uitstroomklaar aan te melden.
5. Er weinig woningen binnen het lage huursegment voor de doelgroepen beschikbaar komen.
6. Er meerdere doelgroepen aangewezen zijn op het lage huursegment.
7. De meeste uitstroomklare cliënten naar Hoorn gaan.
8. Zorgaanbieders geen verdienwoningen willen die (tijdelijk) op hun naam komen te staan.
9. Er geen uitval onder de uitgestroomde cliënten is.
10. Er ná uitstroom weinig evaluaties plaatsvinden over en met de uitgestroomde cliënten. Ook ontbreekt een format voor een evaluatieverslag.
11. Personen die een hennepplantage hebben gehad, in de praktijk niet in aanmerking blijken te komen voor de pilot.
12. De periode dat iemand opnieuw in aanmerking komt voor een woning na het hebben van een wietplantage varieert per woningcorporatie tussen de twee en tien jaar.
13. Het niet is voorgekomen dat iemand een pilotwoning heeft geweigerd.
14. De uitstroomcoördinator formeel een beperkte functie in de pilot heeft, maar in de praktijk van grote betekenis is.
15. Er nu nog niet of nauwelijks een beeld te vormen is van de effectiviteit van resultaatgestuurd financieren in de pilot bij uitstroom van cliënten.

16. Alleen in de gemeente Hoorn er (volgens afspraak) binnen twee weken een beschikking wordt afgegeven voor bijzondere bijstand.
17. Tussen gemeenten verschillen zitten in de verlening van de bijstand zelf (deel gift en lening).
18. De pilot geen sluproute is voor mensen die eigenlijk niet tot de doelgroep behoren, maar wel dakloos zijn.
19. Er geen consensus is over extra groepen die ook tot de pilot toegelaten zouden kunnen worden, zoals cliënten vanuit forensische nazorg.
20. Er voldoende draagvlak is om benodigde woningen voor Housing First onder de uitstroompilot te laten vallen (en een aparte pilot Housing First te starten).
21. De huidige stuurgroep een onduidelijke functie heeft.

Aanbevelingen DSP – groep

Op basis van de bevindingen adviseert DSP om de pilot om te zetten naar een permanente werkwijze. Hierbij doet DSP de volgende aanbevelingen (die gedeeltelijk al zijn opgenomen in de nieuwe samenwerkingsovereenkomst):

Meer passende woningen en spreiding

1. Houd vooralsnog vast aan de gestelde target van honderd woningen per jaar en monitor de voortgang per half jaar.
2. Laat het principe van voorkeursgemeenten los.
3. Verken een andere woningmarkt dan alleen de sociale huurmarkt. Stel hiervoor een 'out of the box' makelaar aan die de particuliere woningmarkt verkent.
4. Bied jongeren niet een zelfstandige woning aan, maar een kamer of studio, waardoor de beschikbare woningvoorraad wordt vergroot.
5. Creëer onder uitstroomklare cliënten draagvlak voor andere uitstroomgemeenten dan Hoorn.
6. Onderzoek of een (pilot)woning via (een specifiek onderdeel van) Woonmatch kan worden aangeboden: deze werkwijze legt meer nadruk op de eigen verantwoordelijkheid van de uitstroomklare cliënt.
7. Onderzoek of er aangepast vervoer naar voorzieningen in Hoorn kan worden geregeld op basis van bijzondere bijstand, armoedebeleid of een maatwerkvoorziening Wmo.
8. Realiseer meer jongerenwoonplekken.

Uitstroom naar woningen: toelating en voorbereiding

9. Werk met een driehoekscontract (tussen huurder/cliënt, corporatie en gemeente die een beschikking voor begeleiding verstrekt), waarbij de woning direct op naam komt te staan van de uitstromer. Het gaat om een tijdelijk contract onder de voorwaarde van begeleiding dat omgezet kan worden naar een permanente overeenkomst als resultaat uit perspectiefplan wordt gehaald.
10. Laat mensen die gaan uitstromen, kennis maken met uitstromers die hun ervaringen willen delen, vragen kunnen beantwoorden. Houd frequenter evaluaties bij cliënten en ontwikkel hiervoor een evaluatieformat.
11. Zorg voor frequentere evaluaties en gebruik hiervoor een evaluatieformat.
12. Maak aparte afspraken over hoe om te gaan met cliënten met kinderen of jongeren met LVB-problematiek die eerder uit huis zijn gezet in verband met hennepplantage.
13. Organiseer voldoende achtervang voor de uitstroomcoördinator door zoveel mogelijk schriftelijk vast te leggen van contactpersonen, afspraken met contactpersonen en feiten en ontwikkelingen op cliëntniveau te documenteren zodat bij uitval van de uitstroomcoördinator het werk van deze zoveel mogelijk kan worden opgepakt door BCT-medewerkers

Rol van gemeenten

14. Maak afspraken over duur begeleiding.
15. Zorg voor uniformiteit in de beschikkingstermijn van bijzondere bijstand.
16. Los problemen op vanuit de eigen gemeente. Bij problemen/ escalatie, is het uitgangspunt de

driehoek van gemeente (waar het probleem zich voordoet), corporatie en zorgaanbieder.

Informatie en evaluatie

17. Informeer betrokken partijen op basis van informatiebehoefte. Gezien de veelheid aan samenwerkingspartners kunnen de partners periodiek geïnformeerd worden over de voortgang en resultaten van de werkwijze. Daaraan voorafgaand is het handig om te inventariseren wat de informatiebehoefte is.
18. Maak afspraken met de zorgaanbieders, over het informeren van de uitstroomcoördinator als er wijzigingen in de situatie van aangemelde uitstroomklare cliënten.
19. Maak afspraken tussen gemeenten en met zorgaanbieders over de overdracht van een uitstroomklare cliënt aan een gemeente.
20. Maak afspraken tussen gemeenten en met zorgaanbieders over overdracht jeugdigen als deze jeugdigen onder de Wmo gaan vallen.
21. Maak afspraken met corporaties en zorgaanbieders over evaluatie en terugkoppeling.
22. Maak afspraken met zorgaanbieders over informatie in het cliëntdossier van de uitgestroomde cliënt.
23. Maak afspraken over het doorgeven van relevante wijzigingen in de situatie van de cliënt, zoals mutaties in inkomsten en gezinssamenstelling, door de zorgaanbieder aan de uitstroomcoördinator of de betreffende corporatie.
24. Zorg voor afbakening en bundeling van informatie bij de uitstroomcoördinator zodat er voor de informatievoorziening een centraal aanspreekpunt is.
25. Monitor het realiseren van targets van de werkwijze uitstroom bijzondere doelgroepen door middel van een jaarlijkse rapportage.

Verbreding doelgroep

26. Houd een verkenning van de consequenties van het toelaten van nieuwe doelgroepen tot de uitstroomafspraken.
27. Positioneer een regionale pilot Housing First buiten de werkwijze voor de uitstroom van bijzondere doelgroepen, maar stel vanuit de werkwijze wél de woningen beschikbaar voor de regionale pilot Housing First.

Organisatie

28. Herzie de inrichting van de projectorganisatie van de permanente werkwijze uitstroom bijzondere doelgroepen en veranker deze zoveel mogelijk in de bestaande regionale structuren:
 - Bestuur: MADIVOSA. Hier worden strategische beleidsvorming en periodieke evaluaties besproken.
 - Breed bestuurlijk overleg: zo nodig jaarlijks breed bestuurlijk overleg met vertegenwoordiging van gemeenten, corporaties en zorgaanbieders om geïnformeerd te worden en besluiten te nemen over doelgroepen, werkwijze, verwachte inspanningen van en te behalen resultaten door onderscheiden partijen. Gemeenten, corporaties en zorgaanbieders bereiden het breed bestuurlijk overleg in eigen kring voor.
 - Beleidsvoorbereiding en monitoring: vertegenwoordiging van gemeenten, corporaties en zorgaanbieders, uitstroomcoördinator. Hier worden ontwikkelingen en problemen die zich bij de werkwijze voordoen die vragen om bijstelling van de werkwijze besproken en input gegeven voor verbeteringen. De ambtelijke stuurgroep kwetsbare inwoners Westfriesland gebruikt deze input voor de ontwikkeling van beleidsvoorstellen voor MADIVOSA. Zorg hierbij voor voldoende achtervang voor de uitstroomcoördinator.
 - Uitvoering: dit vindt incidenteel plaats op casusniveau als zich problemen voordoen bij individuele uitstroomklare cliënt. Met als deelnemers de uitstroomcoördinator en direct bij de casus betrokkenen vanuit gemeente, corporatie en zorgaanbieder.

Advies

Meer passende woningen en spreiding

DSP adviseert om het principe van voorkeursgemeenten los te laten en vast te houden aan de honderd woningen. Op deze wijze neemt de spreiding van de doelgroep over de regio toe en zullen meer cliënten kunnen uitstromen. Deze aanbevelingen zijn verwerkt in de conceptusamenwerkingsovereenkomst.

Onder meer voor de uitvoering van /onderzoek naar de aanbevelingen 3 tot en met 8 is het voornemen om financiële middelen aan te vragen via het plan van aanpak dakloosheid.

Vóór 1 september 2020 moeten de centrumgemeenten MOBW een plan van aanpak indienen bij het Ministerie met daarin de maatregelen die de centrumgemeente extra gaat nemen om dak- en thuisloosheid te voorkomen / te bestrijden. Voor de plannen wordt eenmalig 200 mln. euro beschikbaar gesteld voor alle centrumgemeenten.

Het Madivosa zal binnenkort het plan ter kennisname ontvangen dat regionaal ambtelijk is afgestemd. Vanwege het zomerreces en de korte aanlevertermijn bij het Ministerie is het niet mogelijk om het plan van aanpak eerst aan het Madivosa voor te leggen vóór verzending.

Via het plan van aanpak wordt in het kader van de evaluatie pilot uitstroom bijzondere doelgroepen een aanvraag gedaan voor:

- Een externe die een deel van de aanbevelingen van DSP gaat onderzoeken / implementeren.
- Een onderzoek naar woningdelen om de bestaande woonvoorraad beter te benutten en de uitstroombmogelijkheden te vergroten (ook voor jongeren (aanbeveling 8)).
- Het tijdelijk inhuren van een 'out of the box' - makelaar', ook wel woonzorgregisseur genoemd. Een woonzorgregisseur onderhoudt de nodige contacten met de particuliere markt en denkt mee over de transformatie van bijvoorbeeld kantoorruimtes en legt verbindingen met zorgaanbieders en cliënten(groepen).
- Het opstarten van een pilot voor Housing First.¹

Vooruitlopend op gunning zal een externe worden ingehuurd voor het onderzoeken / implementeren van de aanbevelingen van DSP. Deze kosten worden voorgefinancierd vanuit de decentralisatie-uitkering MOBW. Dit in verband met het belang van een snelle implementatie van (een deel) van de aanbevelingen voor verbetering van de uitvoering. Bij dit onderdeel gaat het om de aanbevelingen 4, 5, 6 en 7. Verderop in de tekst wordt ingegaan op welke aanbevelingen nog meer onderdeel zullen zijn van deze opdracht.

Uitstroom naar woningen: toelating en voorbereiding

De aanbevelingen van DSP op dit onderwerp worden meegenomen in de implementatieopdracht voor de verbetering van de uitvoering.

Rol van gemeenten

De aanbevelingen 14, 15 en 16 worden onderzocht en verder uitgewerkt bij de implementatie.

Informatie en evaluatie

¹ In het totale plan van aanpak dakloosheid staan meer maatregelen opgenomen dan alleen de maatregelen die hier zijn opgenoemd.

Deze aanbevelingen zijn opgenomen in de conceptsamenwerkingsovereenkomst en moeten verder ingevoerd / uitgewerkt worden in de implementatieopdracht.

Verbreding doelgroep

Er is tot nu toe geen consensus over welke extra doelgroepen ook onderdeel zouden moeten / kunnen worden van de regionale uitstroomsamenwerking. Ook is op dit moment niet goed in beeld wat de consequenties zijn van eventuele verbreding van de doelgroepen. Onderzoek naar verbreding doelgroep en eventuele implementatie wordt tevens onderdeel van de implementatieopdracht.

De Housing First – doelgroep is een aparte doelgroep waarvan wél wordt aanbevolen om deze groep op te nemen in de samenwerkingsafspraken. De Housing First – doelgroep is (onder meer) door prikkelgevoeligheid niet geschikt voor de opvang, waardoor een succesvolle uitstroom niet wordt gerealiseerd, maar deze doelgroep kan wel zelfstandig wonen in een woonwijk (dit in tegenstelling tot de Skaeve Huse doelgroep).

Bij Housing First wordt eerst een woning aangeboden en daarna wordt hulpverlening opgestart. Kenmerkend aan de Housing First – aanpak is dat de begeleiding geleidelijk wordt opgepakt / opgebouwd. Deze aanpak sluit goed aan op de doelgroep, waarvoor bijvoorbeeld resultaatgericht werken minder geschikt is.

Er worden landelijk goede resultaten geboekt met deze methodiek. In de regio Westfriesland wordt nog geen gebruik gemaakt van de methodiek. In het plan van aanpak dakloosheid worden middelen aangevraagd voor het starten van een pilot voor Housing First. Via de regionale uitstroomaafspraken worden dan de woningen beschikbaar gesteld voor Housing First.

Organisatie

Aanbeveling 28 regelt dat de regionale samenwerking wordt geborgd en gemonitord op uitvoerend, ambtelijk en bestuurlijk niveau. Wel dient er extra aandacht te zijn voor hoe op ambtelijk niveau Wonen en Jeugd goed betrokken zijn bij de beleidsvoorbereiding.

Vervolg

In het Madivosa van oktober wordt het plan van aanpak voorkomen / bestrijden dakloosheid geagendeerd. In het Madivosa van 5 november wordt de definitieve conceptsamenwerkingsovereenkomst geagendeerd.